

Remissyttrande

2026-01-21

Finansdepartementet

Diarienummer: 0740/25

Er referens: Fi2025/01857

Remissyttrande över Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) och Fler möjligheter till ökat välstånd (SOU 2025:96)

Brottsförebyggande rådet (Brå) har fått rubricerade betänkanden på remiss. Brå avgränsar sitt yttrande till förslagen som berör det kriminalpolitiska området. Produktivitetskommissionen har tagit ett helhetsgrepp om frågorna och genom sina förslag sammantaget formulerat inriktningen för att öka produktiviteten i Sverige. Brå ser därför inga skäl att kommentera vart och ett av de enskilda förslagen som gäller kriminalpolitiken utan tillstyrker förslagen som helhet.

Brå har fördjupad kunskap om många, men inte alla de förslag som berör det kriminalpolitiska området (framför allt nummer 118–139). Vår forskning om välfärdsbrott, möjliggörare och företag som brottsverktyg (Brå 2022:1, Brå 2024:2 och Brå 2025:20) utgör dock ett tydligt stöd för förslagets inriktning. Med utgångspunkt i denna forskning vill vi betona vikten av att förslagen utreds och genomförs.

Brå vill också påminna om att brottsförebyggande reglering och praktiskt arbete i praktiken kan vara svårt och kräva kunskap och resurser. Förslag är oftare enklare att formulera i teorin än att genomföra i praktiken. Det är i det sammanhanget innovativt att kommissionen betonar att vissa system kanske hellre bör överges eller omformas i grunden, när revideringar av brottsförebyggande karaktär visat sig vara för svåra att få till. Likaså delar Brå kommissionens analys av vikten att minska inflödet av oseriösa aktörer på marknaden, samtidigt som det måste göras enklare att stänga ute och avveckla de aktörer som väl tagit sig in (se t.ex. Brå 2022:1 och Brå 2025:20). För att det ska träffa rätt aktörer behöver fler instanser få möjlighet att följa och i större utsträckning beakta individers historik för att identifiera riskbeteenden – både inom befintligt och andra företag, föreningar etc.

Brå vill också lyfta vikten av att det fortsatta utredningsarbetet beaktar formerna för att dela mer uppgifter och hämta mer uppgifter från företagen. Våra studier betonar vikten av att inte ta in mer uppgifter än man faktiskt har förmåga att använda i sina kontroller. Uppgifter från finansiell sektor är också viktiga, inte minst för att befintliga kontrollpunkter ska kunna användas fullt

ut (se Brå 2025:20). Informationsdelning och dataanalys är en förutsättning för att ta fram träffsäkra urval av riskindivider och riskföretag, som i ett senare skede kräver fördjupad granskning. Samtidigt vill Brå understryka att offentliga register aldrig är bättre än informationen i dem. Många av de uppgifter som finns att tillgå bygger på företagens egen rapportering och de kan vara bristfälliga eller medvetet manipulerade av oseriösa aktörer. Det är därför viktigt att en kontrollstrategi inte i för stor utsträckning endast fokuserar på riskurval och stora avvikelser – i register eller vid svar på formulär och frågor vid tillståndsprövning och tillsyn. Risken är att det framför allt fångar in aktörer som gör de största felet samt de som har svårt med administration och frågor. Aktörer med bedrägliga syften och en mer långsiktig brottsstrategi kan utforma sin verksamhet så att den inte fastnar i riskurval eller avviker vid alltför standardiserade kontroller. Ett kontrollsystem som skapar tillit och goda förhållanden för näringslivet behöver således kunna upptäcka och motverka även mer förslagna aktörer.

Detta yttrande avgavs av generaldirektör Jonas Trolle efter föredragning av bitr. enhetschef Johanna Skinnari. I beredningen har även utredare Li Hammar deltagit.